Enderrock | Joaquin Vilarnau | Actualitzat el 03/05/2021 a les 18:30

Tomàs de los Santos: «'La rosa als llavis' és un dels millors poemes eròtics i d'amor del segle XX»

Parlem amb l'artista valencià sobre el seu nou treball ?basat en 'El poema de la rosa als llavis' de Joan Salvat-Papasseit

Elsa Tronchoni i Tomàs de los Santos | Fernando Gimeno

Després de cinc anys de silenci, el cantautor valencià **Tomàs de los Santos** ha enregistrat *La rosa als llavis* (Bureo Música, 2021), amb les musicacions d'un poemari de Joan Salvat-Papasseit publicat fa gairebé un segle. El disc -i l'espectacle que l'ha inspirat- ha tingut la col·laboració indispensable de l'actriu **Elsa Tronchoni**.

Per què un disc sobre Joan Salvat-Papasseit?
La veritat és que no és el resultat d'un procés de reflexió ni res que s'hi assembli. Quan vivia a Picassent vaig anar a un homenatge a un artista local i allà vaig coincidir amb l'actriu **Elsa Tronchoni**, que també és del poble. Vam parlar de fer alguna cosa junts, ella recitant i jo cantant. La setmana següent ja vam quedar per fer un cafè i seguir-ne parlant. Em va portar el llibre *El poema de la rosa als llavis*, de Salvat-Papasseit, tot ple de Post-it on indicava quins poemes ja havien estat musicats i qui els cantava, per si els volia buscar. Li vaig dir que si volíem

fer alguna cosa original i amb sentit, jo musicaria els poemes, i li vaig agrair la informació perquè així sabria què no havia d'escoltar per no tenir interferències.

I així et vas posar a compondre la música?
Sí, perquè tot i que ja coneixia els poemes de Papasseit, en tinc les obres completes, no m'havia llegit aquest poemari de manera detinguda. En recordava alguns textos com "Visca l'amor", "Quin desvetllar-me" o els cal·ligrames però no havia parat atenció a la dimensió amorosa. *La rosa als llavis* és un dels millors poemes eròtics i d'amor del segle XX, sense dubte. Em va interessar molt perquè a mi em costa molt escriure sobre l'amor. És una carència que tinc. Per mi és molt més fàcil parlar de política o d'altres temes, perquè parlar de l'amor és com fer-ho de mi mateix.

Has descartat alguns poemes del llibre. Com heu fet la tria dels que entraven al disc?
L'Elsa és actriu i directora de teatre i el projecte té una part de dramatúrgia perquè tenia al cap fer una obra de teatre. Ella va construir la història amb un principi i final on els diàlegs són els poemes que recitem o cantem. Per tant, ella va ser responsable de la tria i jo vaig decidir quins musicava i cantava i quins recitava ella.

Més enllà del disc que heu gravat, hi haurà una gira amb espectacle teatral?
L'hem pogut representar un sol cop, va anar molt bé i tenim moltes ganes de poder-ho tornar a fer. És molt complicat en les circumstàncies actuals, però hem plantejat tres formats de l'espectacle: un concert en què cante jo en solitari, un recitat de l'**Elsa Tronchoni** i l'obra de teatre conjunta.

Alguns dels poemes són molt coneguts amb altres músiques...
Sí, i no em preocupa gens. No és la primera vegada que em passa. Jo intente, i em sembla que amb bon resultat, que la música i el poema vagin pel mateix camí. De fet, soc tan curós que he musicat un poema i com que no m'ha agradat el resultat, l'he ?desmusicat' i al final el recita ella.

Elsa Tronchoni i Tomàs de los Santos Foto: Fernando Gimeno

Què ha estat el més dificultós?
No ha estat gaire difícil agafar els poemes i trobar-los unes músiques adequades. He fet com sempre: agafar la guitarra i anar fent frases, provant fins que comença a eixir alguna cosa que té sentit. L'únic problema dels textos de Joan Salvat-Papasseit és que és un poeta molt gràfic i poc mètric. A més, amb alguns poemes que eren molt curts hem aplicat el truc clàssic de repetir alguna estrofa i també hem posat dos poemes en una sola cançó...

Un aspecte important també és el disseny.
Sí, la dissenyadora xativenca Patricia Bolinches ha treballat en la part gràfica i ha quedat molt bonic. N'estic molt content. Com que Papasseit feia cal·ligrames, ella s'hi va inspirar i amb el resultat ha assolit una estètica similar.

Sorprèn que l'àlbum aparegui just dos anys abans del centenari de la publicació del llibre de Joan Salvat-Papasseit.
Fa uns dies hi vaig caure i, per tant, no ens hem guiat per aquesta celebració. Ens és igual! En el seu cas ens hem fixat sobretot en el fet que uns poemes escrits ara fa cent anys encara siguin tan frescos i tan vius. Jo tinc una línia artística i he passat uns anys molt durs, tant com a artista com en el pla personal. De vegades he arribat a pensar que mai més se m'acudiria una cançó, que mai més no tornaria a escriure, que no m'eixiria cap altra melodia... Tinc un grau d'autoexigència molt gran. De fet, no tenia ganes de fer cançons, i trobar-me amb aquests poemes de Salvat-Papasseit ha estat com un regal.

I ara ja estàs plenament reincorporat a la vida musical i artística?
Sí, fins i tot tinc diversos projectes al cap. Les adaptacions musicals de *La rosa als llavis* m'han servit per descansar una mica de totes les coses que ens han passat: la pandèmia, la repressió... Ara ja tinc ganes de fer un altre disc amb cançons completament meves, lletra i música.

Haver treballat intensament aquests poemes t'ajuda a l'hora de fer noves lletres?
Jo no puc parar de fer música. I pel que fa a les lletres hi ha uns quants temes que tinc claríssims, com la memòria històrica. Hi ha temàtiques que vull que apareguen sempre als meus discos. En el procés de fer les cançons de Salvat-Papasseit també se m'han acudit altres músiques que guardaré per al proper treball. I més o menys ja sé de què aniran. Per exemple, m'agrada molt **Leonard Cohen** i li voldria dedicar una cançó que ja tinc pensada. La faré a partir de versos de les seves cançons. Ja tinc la música feta, que em sembla que és molt del seu estil.

Aquesta vegada tens pensat de gravar algun videoclip?
Sí, esta vegada sí. Jo sempre l'he cagat a la fase dos. La gravació, que és la fase u, molt bé, però m'he equivocat a l'hora de donar continuïtat i fer promoció dels discos.